

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο μελέτης της έρευνας αυτής αποτελούν οι επιδόσεις των μαθητών της Α΄ και Β΄ Τάξης των Λυκείων όλης της χώρας στις εξετάσεις Ιουνίου 1999. Σκοπός είναι η επιστημονική ανάλυση των στοιχείων και η εξαγωγή κάποιων αρχικών συμπερασμάτων σχετικά με το νέο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η έρευνα διεξήχθη από το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας σε συνεργασία με το Τμήμα Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και τη μονάδα Τεκμηρίωσης της Εκπαίδευσης του Ινστιτούτου Στατιστικής Τεκμηρίωσης, Ανάλυσης και Έρευνας του Τμήματος, κατά το φθινόπωρο του 1999. Την ευθύνη της έρευνας είχε ο υπογράφων Καθηγητής του Τμήματος Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Στην έρευνα πήραν μέρος οι Στατιστικοί Ανδρέας Μουρσελλάς και Ζωή Τσούρτη (στατιστική ανάλυση), Θελεξίοπη Βογιατζή, Πόπη Καϊνού και Κική Χατζηπαναγιώτου και οι Εκπαιδευτικοί (αποσπασμένοι στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας) Αιμιλία Μπάνου και Μαίρη Βορύλλα. Για την διεξαγωγή της έρευνας επιχειρήθηκε να γίνει απογραφή των χαρακτηριστικών που ενδιαφέρουν, όλων των Λυκείων (ιδιωτικών και δημοσίων) της χώρας. Από το σύνολο των 1435 Λυκείων στα οποία στάλθηκαν ερωτηματολόγια, κατά τον Σεπτέμβρη 1999, ανταποκρίθηκαν στην έρευνα 557 σχολεία (τα οποία αποτελούν το 39%, περίπου, των σχολείων του πληθυσμού). Η αντιπροσωπευτικότητα των σχολείων που συμμετέχουν στην έρευνα, ως προς το είδος του σχολείου (δημόσιο, ιδιωτικό) και την γεωγραφική του θέση, προκύπτει από την αντιστοιχία των αναλογιών των διαφόρων μορφών σχολείων στο σύνολο των ανταποκριθέντων σχολείων και στον πληθυσμό. Στα σχολεία αυτά φοιτούσαν, κατά το σχολικό έτος 1998-99, 36971 μαθητές στην Α΄ Λυκείου και 34259 μαθητές στην Β΄ Λυκείου.

Η ανταπόκριση των υπευθύνων των Λυκείων με τη συμπλήρωση και την αποστολή των ερωτηματολογίων, καταδεικνύει το ενδιαφέρον και τον προβληματισμό των φορέων της εκπαίδευσης για την πορεία των αλλαγών στο Λύκειο. Για τον λόγο αυτό οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τα Λύκεια που συμμετείχαν στην έρευνα, για τη συνδρομή τους, τις προτροπές και τις πολύτιμες παρατηρήσεις τους.

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έγινε με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS 9.0 for Windows. Τα διαγράμματα κατασκευάστηκαν με τη βοήθεια του πακέτου EXCEL.

Ιωάννης Πανάρετος

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αναλυτική παρουσίαση της έρευνας γίνεται στην επόμενη ενότητα. Προηγουμένως, θα αναφερθούν επιγραμματικά τα κυριότερα συμπεράσματα.

Αυτά είναι τα εξής:

- Το ποσοστό αποτυχίας για τους μαθητές της Α΄ Λυκείου στις εξετάσεις Ιουνίου 1999, έχει σχεδόν διπλασιασθεί σε σχέση με το ποσοστό των μαθητών της Α΄ Λυκείου που έμειναν τον προηγούμενο χρόνο στην ίδια τάξη. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Β΄ Λυκείου είναι περίπου δεκαπλάσιο από το περυσινό.
Σημείωση: Είναι ενδεχόμενο να διατυπωθεί η άποψη ότι συγκρίνονται ανόμοια πράγματα, αφού τα στοιχεία του 1998 αναφέρονται σε μαθητές που έμειναν στην ίδια τάξη, ενώ το 1999 αναφέρονται σε αυτούς που απέτυχαν στις εξετάσεις του Ιουνίου. Όμως, σύμφωνα με την νομοθεσία που αναφέρεται στα νέα μέτρα, όσοι αποτυγχάνουν τον Ιούνιο θα μένουν στην ίδια τάξη και δεν θα έχουν δυνατότητα επανεξέτασης τον Σεπτέμβρη. Μόνο κατά το σχολικό έτος 1998-99, κατ' εξαίρεση, δόθηκε δυνατότητα επανεξέτασης στους μαθητές της Β΄ Λυκείου που απέτυχαν στις εξετάσεις του Ιουνίου, ενώ επίσης υπήρξαν πρόσθετες ευεργετικές διατάξεις για τους μαθητές της Αττικής λόγω σεισμών.
- Η πλειοψηφία των μαθητών Β΄ Λυκείου προήχθη με χαμηλό μέσο όρο βαθμολογίας (10 έως 15).
- Η απόδοση των μαθητών των Ιδιωτικών Λυκείων, τόσο για την Α΄ όσο και για τη Β΄ Λυκείου, είναι εμφανώς καλύτερη από αυτή των μαθητών των Δημοσίων σχολείων.
- Η απόδοση των μαθητών φαίνεται να είναι ανάλογη του μεγέθους του σχολείου τους και για τις δύο τάξεις. Σχολεία με μεγάλο αριθμό μαθητών παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με σχολεία με μικρό αριθμό μαθητών.
- Στα σχολεία της Θεσσαλίας παρατηρούνται οι υψηλότερες επιδόσεις και στις Αθήνας και του Πειραιά τα χαμηλότερα ποσοστά απόρριψης στις εξετάσεις Ιουνίου για τη Β΄ Λυκείου. Την χαμηλότερη μέση απόδοση και τα υψηλότερα ποσοστά αποτυχίας στο δείγμα φαίνεται να έχουν οι μαθητές της Β΄ Λυκείου των Κυκλάδων, Δωδεκανήσων και Επτανήσων. Ανάλογα αποτελέσματα διαπιστώνονται και για την Α΄ Λυκείου (με εξαίρεση την περίπτωση των Δωδεκανήσων όπου για τους μαθητές της Α΄ Λυκείου παρουσιάζουν καλές αποδόσεις).
- Στην κλίμακα βαθμολογίας 10-15 (βαθμολογίες που οδηγούν σε πανεπιστημιακά τμήματα χαμηλής ζήτησης αλλά και σε τμήματα ΤΕΙ) δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές, ανεξάρτητα από τον τρόπο θεώρησης των σχολείων. Αντίθετα, σημαντικές διαφορές παρατηρούνται στις υψηλές βαθμολογίες αλλά και στις βαθμολογίες «αποτυχίας» ανάλογα με την θεώρηση των σχολείων (ιδιωτικά-δημόσια, «μεγάλα»-«μικρά»), γεωγραφικές περιοχές).
- Μεγάλες ανισότητες στην απόδοση των μαθητών παρατηρούνται και μεταξύ σχολείων των ιδίων περιοχών (π.χ. σχολεία Σύρου), γεγονός που απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση για τον εντοπισμό των αιτιών.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΧΟΛΙΑ

Κατά την επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση σε διαγραμματικές απεικονίσεις των συμπερασμάτων και στον σχολιασμό των απεικονίσεων αυτών. Για την σύγκριση ποσοστών διαφόρων υπο-ομάδων του πληθυσμού χρησιμοποιήθηκαν οι στατιστικές τεχνικές της ανάλυσης διακύμανσης και του ελέγχου t. Δεν χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλη έκταση περισσότερο εξειδικευμένες στατιστικές μέθοδοι, καθώς δεν κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμο για την συγκεκριμένη έρευνα.